RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 108.522 van 27 juni 2002
in de zaak A. 86.371/VII-19.169.

In zake : 1. Hans VERVAECKE,
2. Robert HERSSENS,
3. A.J. BAKKER,
4. Walter VAN ROSSUM,
5. Patricia VAN DER MEER,
die woonplaats kiezen bij
advocaten J. GHYSELS, P. FLAMEY en Partners,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Aarlenstraat 25

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
advocaten H. GILLIAMS en L. VAN BEVER,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Goedheidsstraat 5-7.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Hans VERVAECKE, Robert HERSSENS, A.J. BAKKER, Walter VAN ROSSUM en Patricia VAN DER MEER op 27 augustus 1999 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 21 juni 1999 van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling waarbij de beroepen tegen het besluit van 10 december 1998 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant houdende het verlenen aan Marc POTOMS van de vergunning voor de verandering van een gemengd veebedrijf, gelegen aan de Amelgemstraat 5a te Meise, ongegrond worden verklaard en het beroepen besluit wordt bevestigd;

Gelet op het arrest nr. 96.810 van 21 juni 2001 waarbij de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt bevolen;

Gezien het verzoekschrift tot voortzetting, ingediend door de verwerende partij;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur P. SOURBRON;

Gelet op de beschikking van 11 december 2001 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 4 maart 2002 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 28 maart 2002;

Gehoord het verslag van Staatsraad R. STEVENS;

Gehoord de opmerkingen van advocaat J. GHYSELS, die verschijnt voor de verzoekende partijen, en van advocaat L. VAN BEVER, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur P. SOURBRON;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. <u>Rechtspleging</u>

1.1. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun memorie van wederantwoord opwerpen dat uit geen enkel stuk blijkt dat door de bevoegde organen van de verwerende partij beslist is tot de voortzetting van het geding na de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit, en dat er “geen reden (is) om minder streng te zijn voor de administratieve overheid dan voor bvb. een vennootschap die voortzetting vraagt en daarvoor de beslissing van de raad van bestuur dient over te leggen op straffe van miskenning van de grondwettelijke regels van de gelijkheid”;

1.2. Overwegende dat artikel 17, § 4bis, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat “de afdeling administratie (...), volgens een versnelde rechtspleging vastgesteld door de Koning, de akte of het reglement (kan) nietigverklaren waarvan de schorsing gevorderd wordt, indien de tegenpartij of degene die een belang heeft bij de beslechting van het geschil binnen dertig dagen te rekenen van de kennisgeving van het arrest waarbij de schorsing bevolen wordt of de voorlopige schorsing bevestigd wordt geen verzoek tot voortzetting van de rechtspleging heeft ingediend”; dat de vraag tot voortzetting van het geding na de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit niet te beschouwen is als, en ook niet te vergelijken is met, een beslissing tot het instellen van een beroep, maar wel voorkomt als een akte van verweer, vergelijkbaar met de memorie van antwoord, daar die procesakte, zoals die memorie, tot doel heeft te voorkomen dat het beroep wordt ingewilligd en het bestreden besluit vernietigd ; dat in die omstandigheden het neerleggen van het verzoek tot voortzetting door de raadsman van de verwerende partij, die geacht wordt als rechtmatig procesvertegenwoordiger op te treden, impliceert dat de verwerende partij geacht moet worden te hebben beslist tot de voortzetting van het geding; dat de verzoekende partijen niet aantonen dat m.b.t. de voortzetting van het geding na schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit “een vennootschap” die op ontvankelijke wijze in het geding is tussengekomen, anders wordt behandeld dan een verwerende partij; dat de exceptie bijgevolg wordt verworpen;

2. <u>Feiten</u>

Overwegende dat de feitelijke gegevens van de zaak zich als volgt aandienen :

2.1. Marc POTOMS exploiteert een gemengd landbouwbedrijf (akkerbouw en rundveeteelt) gelegen aan de Amelgemstraat 5a te Meise.

Bij besluit van 12 oktober 1990 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Meise is bij wege van aktename vergunning verleend voor de exploitatie van een inrichting met 155 runderen en de bijbehorende opslag van 1.250 m³ dierlijke mest. De runderen kunnen onderverdeeld worden in een tak "melkvee" en een tak "vleesvee".

De exploitatie vindt plaats in een hoevecomplex waarvan het woonhuis, de stalvleugel, de zogenaamde "Duivelschuur" en het bakhuisje als

monument beschermd zijn bij besluit van 17 maart 1998 van de Vlaamse minister van cultuur, gezin en welzijn.

De omgeving van de hoeve is wegens haar artistieke en historische waarde tevens beschermd als dorpsgezicht.

2.2. Op 16 juli 1998 dient Marc POTOMS bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant een milieuvergunningsaanvraag in voor de verandering van het veebedrijf.

Eensdeels zou het aantal runderen verminderd worden van 155 tot 80 stuks (waarvan 40 melkkoeien, 20 runderen jonger dan een jaar en 20 runderen tussen een jaar en twee jaar; aldus wenst de exploitant af te zien van de tak "vleesvee").

Anderdeels zou de inrichting uitgebreid worden met een nieuw op te richten stal voor 19.500 slachtkuikens en de bijbehorende mestopslag.

2.3. Tijdens het openbaar onderzoek van de aanvraag worden 178 bezwaarschriften ingediend.

2.4. Met een besluit van 10 december 1998 verleent de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant de gevraagde vergunning.

2.5. Vier omwonenden tekenen bij de Vlaamse minister van leefmilieu beroep aan tegen het deputatiebesluit van 10 december 1998. In de beroepschriften voeren de beroepindieners onder meer aan dat de bestendige deputatie geen rekening heeft gehouden met de omstandigheid dat de nieuwe stal zal worden opgericht in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied, dat bovendien beschermd is als dorps-gezicht met historische, culturele en architectonische waarde.

2.6. In het kader van de beroepsprocedure worden de volgende adviezen uitgebracht :

a. Door de gezondheidsinspectie van de administratie gezondheidszorg wordt op 24 februari 1999 gunstig geadviseerd mits "naleving van de algemene en sectorale Vlarem II voorwaarden" en "de mestafzet op een ecologisch verantwoorde wijze gebeurt".

b. Het advies van de Vlaamse Landmaatschappij van 3 maart 1999 is gunstig.

c. Op 11 maart 1999 verleent de afdeling stedenbouwkundige vergunningen volgend gunstig advies :

> "Volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse (K.B. van 7 maart 1977) is de inrichting gelegen in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied (artikel 11.4.1. en 15.4.6.1. van het K.B. dd. 28 december 1972).
> De afstand tot het dichtstbijzijnde woongebied, niet zijnde woongebied met landelijk karakter, bedraagt ongeveer 200 meter.
> De afstand tot het dichtstbijzijnde woonuitbreidingsgebied bedraagt ongeveer 500 meter.
> De afstand tot het dichtstbijzijnde woongebied met landelijk karakter, bedraagt ongeveer 800 meter.
> Voor de plaats in kwestie bestaat er geen goedgekeurd gemeentelijk plan van aanleg.
> De aanvraag heeft betrekking op de uitbating van een boerderij, namelijk het wijzigen van de inrichting door een reductie van het aantal runderen en het fokken van braadkuikens.
> Gelet op de verenigbaarheid van de inrichting met de voor het terrein geldende planologische voorschriften, wordt over de aanvraag een gunstig advies uitgebracht".

d. Met een schrijven van 16 maart 1999 heeft de Vlaamse Milieumaatschappij meegedeeld dat, gelet op het voorwerp van het beroep, haar advies niet vereist is.

e. Door de afdeling milieuvergunningen wordt op 1 april 1999 gunstig geadviseerd over de aanvraag.

f. Op 2 april 1999 stelt de gewestelijke milieuvergunningscommissie tenslotte voor om de beroepen ongegrond te verklaren en het beroepen besluit te bevestigen.

2.7. Met het bestreden besluit worden de ingestelde beroepen ongegrond verklaard en het beroepen besluit bevestigd;

3. <u>Ontvankelijkheid van het beroep</u>

3.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord de volgende exceptie van onontvankelijkheid opwerpt :

"Verzoekende partijen missen het vereiste belang inzoverre zij inroepen dat de hinder die zij zullen ondervinden erin gelegen is dat de nieuw te bouwen kippenstal een storend element zal vormen in het landschap (beweerde visuele hinder).

De milieuvergunning en de bouwvergunning zijn weliswaar onderling gerelateerd in die zin dat de uitwerking van de ene vergunning opgeschort is tot de andere vergunning definitief is verleend (en dat de eerder toegekende vergunning vervalt bij de definitieve weigering van de andere vergunning), maar de ene vergunning kan niet door de Raad van State worden vernietigd wegens hinder die te maken heeft met het voorwerp van de andere vergunning.

Zo kan in dit geval de vernietiging van het bestreden besluit niet worden bevolen ingevolge de eventuele hinder die de stal als dusdanig (d.i. als gebouw, abstractie makend van de exploitatie die erin zal geschieden) met zich zou meebrengen (bijvoorbeeld per analogiam R.v.St., de POTTER d'INDOYE, 18.618, 7 december 1977; a fortiori R.v.St., VERHAEGHE en CARRON, 44.953, 18 november 1993 en R.v.St., PATERNOSTER en DE GRAEF, 48.023, 16 juni 1994).

Zowel in het verslag van de auditeur (p. 21) als in het arrest van 21 juni 2001 (p. 7) wordt deze exceptie verworpen omdat de verzoekende partijen zich ook beklagen over, onder meer, geurhinder en hinder ten gevolge van transport naar en van de kippenkwekerij.

Dit neemt echter niet weg dat verzoekende partijen in ieder geval geen belang hebben inzoverre en in die mate zij zich beroepen op aspecten die uitsluitend betrekking hebben op een bouwvergunning die nog niet eens werd aangevraagd.

Nu beroepen de verzoekende partijen zich ten gronde bijna uitsluitend op elementen die alleen verband houden met de ruimtelijke ordening om de vernietiging te bekomen van het bestreden besluit dat alleen betrekking heeft op een milieuvergunning.

Indien er inderdaad argumenten van stedenbouwkundige aard zouden zijn, kunnen en moeten deze door de verzoekende partijen worden ingeroepen in het kader van de procedure voor het bekomen van de bouwvergunning van de kippenstal.

Men kan zich trouwens afvragen wat nog het nut zou zijn van een aparte bouwvergunningsprocedure voor milieuvergunningsplichtige bedrijven, indien deze procedure helemaal afgehandeld zou moeten zijn in het kader van het bekomen of de wijziging van een milieuvergunning.

Bijgevolg is alleen het derde middel van de verzoekende partijen, dat betrekking heeft op het Decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (hierna : het 'Mestdecreet') en dus op de milieuvergunning als dusdanig, ontvankelijk (doch ongegrond)";

3.2. Overwegende dat niet wordt betwist dat de verzoekende partijen in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting wonen; dat zij zich in hun verzoekschrift ook beklagen over onder meer geurhinder en hinder voortvloeiend uit het transport naar en van de kippenkwekerij; dat dit op zich reeds volstaat om het belang van de verzoekende partijen bij de gevorderde vernietiging te staven; dat de exceptie niet gegrond is;

4. <u>Gegrondheid van het beroep</u>

4.1. <u>Standpunten van de partijen</u>

Overwegende dat aangaande het tweede middel van het verzoekschrift de partijen de volgende argumenten ontwikkelen :

4.1.1.1. Het **<u>tweede middel</u>** is afgeleid uit de schending van artikel 2, § 1, van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, van de artikelen 11 en 15 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, de artikelen 30, § 1, 4°, en 52, 3°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem 1), en de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

De verzoekende partijen citeren vooreerst twee passages uit het bestreden besluit en de inhoud van artikel 15,4.6.1, van het koninklijk besluit van 28 december 1972, en overwegen vervolgens :

> "dat deze bepaling veronderstelt dat de aanvraag getoetst wordt aan een esthetisch criterium, wat inhoudt dat deze werken in overeenstemming moeten zijn met de eisen ter vrijwaring van het landschap; dat deze toetsing een eigen beoordeling van de esthetische conformiteit van (het) geplande gebouw inhoudt; dat uit art. 30 §1, 4°, 52, 3° Vlarem I en de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de formele motivering van bestuurshandelingen volgt dat de toetsing uit het bestreden besluit moet blijken; dat uit de eerst geciteerde passage en uit de tweede geciteerde passage geen toetsing van het esthetisch criterium valt op te maken; dat het bestreden besluit integendeel doet uitschijnen dat gunstig advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen voldoende voorwaarde is voor overeenstemming met de gewestplanbestemming; dat de vergunningverlenende overheid hierdoor haar eigen beoordelingsbevoegdheid miskent; dat zulk een beoordeling van de esthetische conformiteit in casu juist des te prangender was, aangezien de betrokken hoeve geklasseerd is als monument en het gehucht met de bijbehorende landerijen geklasseerd zijn als dorpsgezicht; dat de Raad in zijn arrest nr. 81.401 van 28 juni 1999 (LALLEMANT) heeft gezegd dat ook bij het verlenen van een milieuvergunning de overheid zich niet vermag te ontdoen van haar verplichting na te gaan of de aanvraag wel verenigbaar is met het landschappelijk waardevol gebied; dat in casu de overheid geen eigen beoordeling over dit aspect heeft gedaan, hetgeen nochtans cruciaal is om te kunnen beslissen of de aanvraag planologisch wel verenigbaar is; dat evenmin de wettelijke bescherming van de hoeve als monument en de omgeving als dorpsgezicht volgens het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 17 maart 1998 in deze beoordeling werd betrokken; dat zulks volkomen los staat van de vraag of er enkel advies van (de) dienst Monumenten diende gevraagd te worden bij de milieuvergunningsaanvraag; dat het evenmin volstaat louter te verwijzen naar een overigens voor verzoekers ongekend advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen;

zodat de bestreden beslissing, door de overeenstemming van een kippenstal met de esthetische waarde van het landschappelijk waardevol gebied niet aan een eigen, gemotiveerde beoordeling te onderwerpen de in het eerste lid aangehaalde bepalingen en beginselen schendt".

4.1.1.2. De verwerende partij repliceert in haar **memorie van antwoord :**

"Artikel 30, § 1, 5° van VLAREM I stelt dat de beslissing over vergunningsaanvragen de volgende gegevens dienen te vermelden :

> '5° een motivering van de beslissing inzonderheid rekening houdend met de verschillende uitgebrachte adviezen en in voorkomend geval de evaluatie van de tijdens het openbaar onderzoek gemaakte bemerkingen en bezwaren'.

Artikel 52, 3° van VLAREM I stelt dat de uitspraak van de Minister 'een gemotiveerde beslissing (omvat) over de aanspraken of bezwaren die door de indieners van de beroepen werden gesteld'.

Deze regels vormen voor wat betreft de materie van de milieuvergunningen de concretisering van de motiveringsplicht.

Vooreerst wenst verwerende partij nogmaals te beklemtonen dat de milieuvergunning betrekking heeft op de exploitatie van de kippenactiviteit en niet noodzakelijk alle elementen voor de oprichting van de kippenstal als dusdanig in overweging moet nemen. Daarmee zal rekening moeten worden gehouden door de bouwvergunningverlenende overheid in het kader van de procedure tot aanvraag van de bouwvergunning. De milieuvergunningverlenende overheid heeft alle vereiste adviezen ingewonnen en heeft haar bevoegdheid dus niet miskend. Het mag haar dan ook niet worden verweten dat ze haar bevoegdheid niet heeft overschreden door zich de taak van de bouwvergunningverlenende overheid toe te eigenen.

Indien er nog betwistingen bestaan die betrekking hebben op de stedenbouwkundige aspecten, dan zullen die moeten opgeworpen worden in het kader van de procedure voor de bouwvergunning ... bouwvergunning die trouwens nog niet is aangevraagd. Dit middel is dus onontvankelijk.

Verzoekende partijen stellen in essentie dat het bestreden besluit de voormelde regels schendt doordat het de overeenstemming van de kippenstal met de esthetische waarde van het landschappelijk waardevol gebied (zoals vereist door art. 15.4.6.1 van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972) niet aan een eigen, gemotiveerde beoordeling heeft onderworpen, terwijl dergelijke beoordeling 'in casu des te prangender was', gelet op de klassering van de hoeve als monument en het gehucht waarin het zich bevindt als dorpsgezicht.

Het bestreden besluit vat de grieven op ruimtelijk vlak van de klagers samen als volgt:

> 'Het verlenen van de milieuvergunning is sterk verbonden met de bouwvergunning om volgende redenen : de inrichting zal worden opgericht in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied dat bovendien beschermd is als dorpsgezicht; de voorgenomen inrichting zou het aspect beschermd dorpsgezicht totaal teniet doen, niet alleen voor de omwonenden maar ook voor de talrijke recreanten; naast de louter esthetische waarde is er ook een historische waarde verbonden aan deze plaats en het zou van een weinig consequente en gecoördineerde besluitvorming getuigen indien de minister van Leefmilieu de bouw van een uiterst milieu-onvriendelijke kippenkwekerij zou tolereren in de nabijheid van een zeventiende-eeuwse barokkapel, de zogenaamde Kapel van Amelgem, die uniek is door haar ligging; de oprichting van een kippenkwekerij zou het beschermd dorpsgezicht

verminken, dit probleem wordt immers onderkend in het voorwaardelijk gunstig advies uitgebracht door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Meise doordat dit gunstig advies wordt verbonden met de voorwaarde dat er een groenscherm van 2 meter rond de kippenkwekerij moet worden opgericht (cfr. arrest van de Raad van State nr. 74.727 van 29 juni 1998 : de oprichting van twee braadkippenstallen in een landschappelijk waardevol gebied)'.

Er kan dus geenszins worden gesteld dat de Minister niet wist waar hij het over had als hij de aanvraag toetste aan de verenigbaarheid met de ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften (waaronder het esthetisch karakter).

Zoals hoger gesteld verwijst het bestreden besluit (bladzijde 7) terzake naar het gunstig advies van 11 maart 1999 van de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen van de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen van het departement Leefmilieu en Infrastructuur, en naar de ligging van de inrichting in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse goedgekeurd bij koninklijk besluit van 7 maart 1977, om vervolgens te overwegen 'dat vanuit het oogpunt van de stedenbouwkundige en ruimtelijke aspecten gesteld kan worden dat de exploitatie van de inrichting die het voorwerp van de voormelde milieuvergunningsaanvraag uitmaakt, verenigbaar is met de toepasselijke ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften';

en

'Overwegende dat de inrichting volgens het voormeld gewestplan gelegen is op een afstand van :

- 200 m van woongebied ander dan een woongebied met landelijk karakter;
- 820 m van woongebied met landelijk karakter;
- 500 m van woonuitbreidingsgebied,
- 200 m van parkgebied,
- meer dan 1. 000 m van een dagrecreatiegebied,
- meer dan 1. 000 m van een natuurreservaat of natuurgebied met wetenschappelijke waarde';

en :

'Over de ligging in een geklasseerd landschappelijk waardevol agrarisch gebied, beschermd als dorpsgezicht met historische, culturele en architectonische waarde kan het volgende worden gesteld; volgens artikel 21, § 2 van titel I van het Vlarem moet het advies van de afdeling bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening beperkt blijven tot de toetsing aan de voorschriften op het vlak van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening; dit betekent dat moet getoetst worden aan de voorschriften van de toepasselijke bestemmingsplannen; conform de rechtspraak van de Raad van State is ook een toetsing van het esthetisch karakter vereist, waarover de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen heeft geoordeeld, doch de toetsing aan de wettelijke voorschriften van besluiten inzake monumenten en landschappen is niet vereist; bij de beoordeling van de bouwvergunningsaanvraag voor het oprichten van een pluimveestal binnen de grenzen van een bij ministerieel besluit goedgekeurd beschermd dorpsgezicht, zal dan wel het advies ingewonnen worden van de afdeling Monumenten en Landschappen en zal deze toetsing wel gebeuren'.

De beweringen van verzoekende partijen alsmede de stelling in het verslag van de auditeur (p. 37-39) en in het arrest van 21 juni 2001 (p. 11-13) dat de toetsing van het esthetisch karakter niet tot uiting komt in het bestreden besluit en dat derhalve niet werd geantwoord op de bezwaren van de verzoekende partijen, is dan ook onjuist.

In de rechtspraak van de Raad van State wordt aan de formele motiveringsplicht bovendien geen al te hoge of al te formalistische eisen gesteld (LANCKSWEERDT, E., 'De milieurechtspraak van de Raad van State (17 juni 1994-31 augustus 1995)', T.M.R., 1995-96, 455).

De motiveringsplicht impliceert, dat een vergunningsbesluit een antwoord dient te bevatten op de in beroep naar voor gebrachte argumenten, maar dat zulk antwoord op een algemene of impliciete wijze kan worden gegeven.

De rechtspraak van de Raad van State stelt dat de belangrijkste bestaansreden van de formele motiveringsplicht erin gelegen is dat de betrokken bestuurde in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, onder meer opdat hij met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden; maar dat om aan die belangrijke bestaansreden tegemoet te komen, niet is vereist dat de beslissing uitdrukkelijk de redenen vermeldt waarom de ingewonnen adviezen - of sommige ervan- niet worden gevolgd of een antwoord geeft op elk van de in beroep aangevoerde argumenten. Het is m.a.w. noodzakelijk doch voldoende dat de beslissing de redenen doet kennen die haar verantwoorden en waaruit kan worden afgeleid waarom de adviezen in andersluidende zin niet worden gevolgd en de in beroep verdedigde stellingen niet worden aangenomen (bijvoorbeeld R.v.St., LOONTJENS, 53.664,12 juni 1995).

Welnu, het bestreden besluit voldoet aan deze eis.

Na de grieven van de klagers uitvoerig te hebben beschreven stelt het bestreden besluit dat in tegenstelling tot wat de klagers menen, de exploitatie van de inrichting die het voorwerp van de voormelde milieuvergunningsaanvraag uitmaakt, wel degelijk verenigbaar is met de toepasselijke ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften. Waar het bestreden besluit de stelling weerlegt als zou de exploitatie van de inrichting onverenigbaar zijn met het beschermd karakter van bepaalde delen van de hoeve en met de ligging in een beschermd dorpsgezicht, verwijst het mede naar het advies van de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen, die zich, zo stelt het bestreden besluit, bijvoorbeeld moet uitspreken over het esthetisch criterium, maar niet over de verenigbaarheid met een beschermingsbesluit. Dat laatste zal moeten gebeuren in het kader van de bouwvergunningsprocedure. Door de verwijzing naar de omvang van de adviesplicht van de Afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen geeft het bestreden besluit meteen te kennen dat tevens het esthetisch karakter moet worden beoordeeld.

Een vergunningsbesluit dient een antwoord te bevatten op de in beroep naar voor gebrachte argumenten. Zulk antwoord kan, zoals hoger gesteld, op een algemene of impliciete wijze worden gegeven. Welnu, impliciet maar zeker, en op een algemene wijze, blijkt uit het bestreden besluit (beschrijving grieven klagers, uitdrukkelijke verwijzing naar onderzoek esthetisch karakter) dat de Minister de exploitatie van de inrichting verenigbaar acht met de toepasselijke stedenbouwkundige en ruimtelijke voorschriften (waaronder bijvoorbeeld de overeenstemming van de exploitatie van de inrichting met het esthetisch karakter van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied). Door de grieven van de klagers te hernemen wordt onder andere verwezen naar de aanwezigheid van het groenscherm.

Het onderscheid met de door verzoekende partijen zelf aangehaalde rechtspraak is duidelijk (R.v.St., LALLEMANT, 81.401, 28 juni 1999).

In dat arrest werd het volgende overwogen :

'dat uit de overwegingen dat 'de bouwtechnische aspecten essentieel zijn om te beoordelen of de beoogde staluitbreiding ruimtelijk kan worden toegestaan; dat de evaluatie hiervan dient te gebeuren in de bouwvergunning; dat de bouwvergunningsaanvraag momenteel het voorwerp uitmaakt van een procedure bij de Raad van State; dat gelet op de koppeling tussen milieuvergunning en

bouwvergunning een milieuvergunning pas kracht van uitwerking krijgt op het ogenblik dat de bouwvergunning definitief is verworven; dat in die optiek, mede gelet op de milieutechnische beoordeling en de verenigbaarheid van de activiteiten met de ligging volgens het gewestplan de milieuvergunning toch kan worden toegekend' kan worden afgeleid dat de verwerende partij zich heeft willen ontdoen van haar verplichting na te gaan of de in het geding zijnde milieuvergunningsaanvraag wel verenigbaar is met het landschappelijk waardevol gebied; dat nochtans wordt vastgesteld dat in meergenoemd besluit tot weigering van de bouwvergunning van de kwestieuze stal de verwerende partij bij haar beoordeling over de verenigbaarheid ervan met het waardevol landschappelijk karakter van het betrokken gebied geen bouwtechnische aspecten in haar beoordeling heeft betrokken, maar op affirmatieve wijze heeft gesteld dat een stal van die omvang op die plaats niet kan zonder de schoonheidswaarde van het landschap in gevaar te brengen; dat daarmede ook strijdig is de overweging in het bestreden besluit 'dat met betrekking tot het groenscherm bovendien dient opgemerkt dat de inpasbaarheid in het landschap tevens afhankelijk is van een reeks constructie- en materiaalfactoren; dat keuze van de bakstenen, de dakbedekking, de dakhelling enz. even belangrijke elementen zijn en in samenspel met het groenscherm moeten instaan voor een harmonieuze inpassing in het landschap'; dat verzoeker dan ook terecht stelt dat (om die reden) niet is aangetoond dat door het opleggen van een groenscherm de schoonheidswaarde van het landschap zal worden gevrijwaard '.

De voorliggende beslissing daarentegen wijst het argument van de klagers dat te maken heeft met het esthetisch karakter, uitdrukkelijk en onmiddellijk af, zonder eerst af te wachten hoe de bouwvergunningverlenende overheid zich daarover gaat uitspreken (en uiteraard zonder reeds te beschikken over de uitspraak van de bouwvergunningverlenende overheid). De hogervermelde motivering in het bestreden besluit is derhalve draagkrachtig en niet-tegenstrijdig, en vindt steun in het recht en de feiten.

Voor wat dat laatste aspect betreft, wordt verwezen naar de bespreking van de feiten, die aantonen dat de exploitatie van de inrichting geen afbreuk zal doen aan de esthetische waarde van het landschap (door de relatief kleine innening van ruimte, door de aansluiting met de bestaande bedrijfsgebouwen, door de concrete inplanting met groenscherm - gedeeltelijk op de plaats van een bouwvallige niet-beschermde schuur en een boom)".

4.1.1.3. De verzoekende partijen antwoorden in hun **<u>memorie van wederantwoord</u>** :

"1. Verwerende partij wekt de schijn nieuwe elementen aan te halen in een vergeefse poging 's Raads overwegingen te bekritiseren. Er zijn evenwel in werkelijkheid geen nieuwe feitelijke elementen net zomin als nieuwe juridische argumenten of welk motief dan ook dat van aard zou zijn om voorbij te gaan aan de overwegingen van het schorsingsarrest en wel om de hierna volgende redenen.
2. Verzoekende partijen verwijzen in de eerste plaats naar de feiten, uiteengezet in het verzoekschrift tot nietigverklaring.
In de schorsingsprocedure werd een schorsingsarrest uitgesproken (R.v.St., VERVAECKE, nr. 96.810 van 21 juni 2001), waarvan de kernoverweging luidt :

> 'Er wordt niet betwist dat de vergunde inrichting de oprichting van een nieuwe kippenstal impliceert.
>
> De geciteerde stedenbouwkundige overwegingen brengen prima facie niet concreet tot uitdrukking waarom de nieuw op te richten stal verenigbaar is met de schoonheidswaarde van het gebied.

Ook het gunstig advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen bevat op het eerste gezicht geen dergelijke motivering.

Er wordt aldus niet afdoende geantwoord op de desbetreffende bezwaren van de beroepsindieners.

De bovenstaande vaststelling klemt des te meer nu de nieuw op te richten pluimveestal tevens gelegen is in een beschermd dorpsgezicht, hetgeen de schoonheidswaarde van het gebied nog benadrukt en bijgevolg een toetsing van de esthetische aspecten een extra belang verleent'.

Dit arrest volgt op een eensluidend advies van de Auditeur, waarin omtrent de verwijzing naar het advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen vastgesteld wordt :

'In verband met de toetsing van het esthetisch criterium wordt eigenlijk louter verwezen naar het gunstig advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen van 11 maart 1999 waarvan wordt gesteld dat het een esthetische beoordeling zou bevatten. Bij nader inzien is de verwijzing naar dat advies volstrekt inhoudsloos. Indien me(n) er het advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen erop naleest zal men vaststellen dat daarin, benevens de vermelding van het landschappelijk waardevol karakter van het gebied, de opgave van de afstanden tot de omliggende bestemmingsgebieden en een beknopte omschrijving van het voorwerp van de aanvraag, op geen enkele manier wordt onderzocht of de aanvraag verenigbaar is met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan'.

Bij de bespreking van het tweede middel voegt verwerende partij aan deze vaststellingen geen nieuwe elementen toe, die zij niet reeds in haar nota heeft aangehaald. De bespreking van het tweede middel herneemt de bespreking gedaan bij de opstelling van de nota in het schorsingscontentieux, maar voegt hier en daar een passage toe, die echter geen enkele inhoudelijke meerwaarde bevat t.o.v. de argumentatie die reeds in de nota tijdens de schorsingsprocedure werd neergeschreven.

De bewuste passages zijn de volgende :

p. 16 : 'Vooreerst wenst verwerende partij nogmaals te beklemtonen dat de milieuvergunning betrekking heeft op de exploitatie van de kippenactiviteit en niet noodzakelijk alle elementen voor de oprichting van de kippenstal als dusdanig in overweging moet nemen. Daarmee zal rekening moeten worden gehouden door de bouwvergunningverlenende overheid in het kader van de procedure tot aanvraag van de bouwvergunning. De milieuvergunningverlenende overheid heeft alle vereiste adviezen ingewonnen en heeft haar bevoegdheid dus niet miskend. Het mag haar dan ook niet worden verweten dat ze haar bevoegdheid niet heeft overschreden door zich de taak van de bouwvergunningverlenende overheid toe te eigenen.

Indien er nog betwistingen bestaan die betrekking hebben op de stedenbouwkundige aspecten, dan zullen die moeten opgeworpen worden in het kader van de procedure voor de bouwvergunning … bouwvergunning die trouwens nog niet is aangevraagd.

Dit middel is dus onontvankelijk'.

Deze passage faalt in feite. De beoordeling van het esthetische is geen stedenbouwkundig aspect, maar een aspect dat volgt uit het bestemmingsvoorschrift. Het miskent art. 2 § 1 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, dat aan de gewestplannen bindende en verordende kracht verleent en waarop Uw Raad in verscheidene arresten gewezen heeft (R.v.St., MERMANS, nr. 56.361, 17 november 1995) . Bovendien miskent zij het bestreden besluit, dat zelf zegt dat een toetsing aan het esthetisch criterium voorgeschreven is door de bestemming 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied' (bestreden besluit, p. 12) .

Een andere toevoeging is een louter negatie zonder inhoudelijke draagwijdte (p. 18, onderaan) :

> 'De beweringen van verzoekende partijen alsmede de stelling in het verslag van de Auditeur (p. 37-39) en in het arrest van 21 juni 2001 (p. 11-13) dat de toetsing van het esthetisch karakter niet tot uiting komt in het bestreden besluit en dat derhalve niet werd geantwoord op de bezwaren van de verzoekende partijen, is dan ook onjuist'.

Tot slot werd op p. 20 bovenaan nog de zin 'Door de grieven van de klagers te hernemen wordt onder andere verwezen naar de aanwezigheid van het groenscherm' bijgeschreven. Vermoedelijk wordt hiermee bedoeld het bezwaar, samengevat op p. 4 van het bestreden besluit. Dat bezwaar handelt echter enkel over het beschermd dorpsgezicht. De aanwezigheid van een groenscherm wordt op geen enkel moment betrokken bij de beoordeling van de conformiteit met het landschappelijk waardevol karakter van het gebied. De aanwezigheid van een groenscherm valt enkel uit enkele losse vermeldingen in het besluit af te leiden, zonder dat blijkt of de overheid dit gegeven van belang heeft geacht voor de toetsing van de schoonheidswaarde van het landschap. In zoverre met de bewuste zin bedoeld wordt dat het groenscherm een beoordelingselement heeft gevormd om de conformiteit met het gewestplan te onderzoeken, faalt deze bewering in feite. Zulk een groenscherm is overigens veeleer een indicatie dat de overheid een lapmiddel gebruikt om te verbergen wat de overheid zelf als hinderlijk ervaart (R.v.St., DE SUTTER, nr. 71.911, van 18 februari 1998; R.v.St., CLAESSENS, nr. 71.916, van 18 februari 1998). Er is geen enkele concrete beoordeling geweest van de esthetische regel. De minister schuift haar bevoegdheid door naar de afdeling stedenbouwkundige vergunningen, die zich in zijn advies beperkt tot nietszeggende algemeenheden.

De memorie kan niets afdoen aan de vaststelling van het schorsingsarrest dat niet afdoende geantwoord wordt op de desbetreffende bezwaren van de beroepsindieners en dat de milieuvergunningverlenende overheid heeft verzuimd het bestemmingsvoorschrift 'landschappelijk waardevol agrarisch gebied' toe te passen, in zoverre niet onderzocht werd of de inrichting in overeenstemming is met de schoonheidswaarde van het landschap".

4.1.1.4. De partijen voegen in hun **laatste memories** niets toe aan de bovenstaande argumenten;

4.2. Bespreking

Overwegende dat de bovenstaande argumenten als volgt worden beoordeeld :

4.2.1. Het middel is ontvankelijk waar het de schending aanvoert van stedenbouwkundige rechtsregelen.

De milieuvergunningverlenende overheid is er immers toe gehouden, gelet op de bindende en verordenende kracht van de gewestplannen, deze plannen te eerbiedigen.

Dit betekent dat in casu de milieuvergunning voor de bewuste kippenstal niet mocht worden verleend, wanneer deze exploitatie strijdig is met de

toepasselijke planbestemming. Daarbij kan uiteraard het gebouw waarin de uitbating zal plaatsvinden niet worden genegeerd.

4.2.2. Er wordt niet betwist dat het betrokken perceel gelegen is in een gebied dat door het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, vastgesteld bij koninklijk besluit van 7 maart 1977, is bestemd tot landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Artikel 11, 4.1, van het koninklijk besluit van 28 december 1972 bepaalt :

> "De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven. (...)".

Artikel 15, 4.6.1, van hetzelfde besluit bepaalt :

> "De landschappelijk waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen. In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in het gevaar brengen".

4.2.3. Uit de samenlezing van artikel 11,4.1, en artikel 15,4.6.1, van het koninklijk besluit van 28 december 1972 moet worden afgeleid dat de toelaatbaarheid van hinderlijke inrichtingen in landschappelijk waardevolle gebieden op grond van een tweevoudig criterium moet worden getoetst : 1) een planologisch, hetwelk onderstelt dat de overheid nagaat of de te vergunnen activiteiten in overeenstemming zijn met de bestemming agrarisch gebied, en 2) een esthetisch, hetwelk inhoudt dat de bedoelde activiteiten moeten kunnen worden overeengebracht met de eisen ter vrijwaring van het landschap.

Ook het bestreden besluit aanvaardt expliciet dat “ook een toetsing van het esthetisch karakter vereist (is)”.

4.2.4. De motieven van het bestreden besluit die relevant zijn voor het onderzoek van het middel zijn de volgende :

> "Gelet op de ligging van de inrichting in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse goedgekeurd bij koninklijk besluit van 7 maart 1977;
> Overwegende dat vanuit oogpunt van de stedenbouwkundige en ruimtelijke aspecten gesteld kan worden dat de exploitatie van de inrichting die het

voorwerp van de voormelde milieuvergunningsaanvraag uitmaakt, verenigbaar is met de toepasselijke ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften;

(...)

Overwegende dat de bezwaren aangehaald door de beroepsindieners als volgt kunnen worden geëvalueerd :

* (...):
* (...);
* (...);
* over de ligging in een geklasseerd landschappelijk waardevol agrarisch gebied, beschermd als dorpsgezicht met historische, culturele en architectonische waarde kan het volgende worden gesteld; volgens artikel 21, § 2 van titel I van het Vlarem moet het advies van de afdeling bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening beperkt blijven tot de toetsing aan de voorschriften op het vlak van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening; dit betekent dat moet getoetst worden aan de voorschriften van de toepasselijke bestemmingsplannen; conform de rechtspraak van de Raad van State is ook een toetsing van het esthetisch karakter vereist, waarover de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen heeft geoordeeld, doch de toetsing aan de wettelijke voorschriften van besluiten inzake monumenten en landschappen is niet vereist; bij de beoordeling van de bouwvergunningsaanvraag voor het oprichten van een pluimveestal binnen de grenzen van een bij ministerieel besluit goedgekeurd beschermd dorpsgezicht, zal dan wel het advies ingewonnen worden van de afdeling Monumenten en Landschappen en zal deze toetsing wel gebeuren".

Het zijn ook deze motieven die in het middel expliciet worden bekritiseerd.

4.2.5. Er wordt niet betwist dat de vergunde hinderlijke inrichting de oprichting van een nieuwe kippenstal impliceert.

De geciteerde stedenbouwkundige overwegingen brengen niet concreet tot uitdrukking waarom de nieuw op te richten stal verenigbaar is met de schoonheidswaarde van het gebied.

Ook het gunstig advies van de afdeling stedenbouwkundige vergunningen bevat geen dergelijke motivering.

Er wordt aldus niet afdoende geantwoord op de desbetreffende bezwaren van de beroepsindieners.

4.2.6. De bovenstaande vaststelling klemt des te meer nu de nieuw op te richten pluimveestal tevens gelegen is in een beschermd dorpsgezicht, hetgeen de schoonheidswaarde van het gebied nog benadrukt en bijgevolg een toetsing van de esthetische aspecten een extra belang verleent.

Het middel is bijgevolg gegrond,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit van 21 juni 1999 van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling waarbij de beroepen tegen het besluit van 10 december 1998 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant houdende het verlenen aan Marc POTOMS van de vergunning voor de verandering van een gemengd veebedrijf, gelegen aan de Amelgemstraat 5a te Meise, ongegrond worden verklaard en het beroepen besluit wordt bevestigd.

Artikel 2.

Dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 3.

De kosten van de vordering tot schorsing, bepaald op 867,65 euro, komen ten laste van het Vlaamse Gewest.

De kosten van het annulatieberoep, bepaald op 867,65 euro, komen ten laste van het Vlaamse Gewest.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zevenentwintig juni tweeduizend en twee, door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	R. STEVENS,	staatsraad,
	E. BREWAEYS,	staatsraad,
Mevr.	A. WIJNANTS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

A. WIJNANTS. **M.-R. BRACKE.**